

ΔΕΚΑΗΜΕΡΟΝ

Οἱ σαλιγκαροὶ τῶν ἐθνῶν. — Φθινόπωρον. —
Ὁ καλλίτερος φωτισμὸς τῶν Ἀθηνῶν. — Ἐπι-
τόμιον ξενοδοχείον.

Ἀρχαῖος ἐκεῖνος διάσημος σαγκα-
στῆς καὶ ἀσχημοσύνης Αἰδωπος
διηγεῖται εἰς ἓνα τῶν γνωστότερων καὶ
ὠραιοτέρων μύθων του ὅτι κάποιος ἐ-
πιγάνει μίαν φορὰν σαλιγκάρια, ἐκεῖ-
να δέ, μόλις ἐπετέθησαν ἐπὶ τῆς πυ-
ρᾶς κ' αἱ φλόγες περιέβαλον τὰ κελύ-
φη ἐντὸς τῶν ὁποίων ἦσαν χωμένα,
ἤρχισεν νὰ τσιτσίρίζουν, κατὰ τὴν οὐχ
ἤττον γνωστὴν φρασεολογίαν ἐνὸς βου-
λευτοῦ, ἐσύριζαν, ἐκριζαν καὶ παντοιο-
τρόπως ἐθορύβουν· τότε δὲ ὁ τιγανιστῆς
ἀγανακτῆσας «ὦ μωρότατα ζῶα, εἶπεν,
ἐνῶ τὰ σπῆττα σας καίονται δεῖς τραγου-
δεῖτε;». Καὶ τὴν μὲν ἀπάντησιν τῶν σα-
λιγκαρίων δὲν μετέδωκεν ἡμῖν ὁ μυθογρά-
φος, θὰ ἔλεγεν ὅμως κανεῖς ὅτι ὁ γέρον
φρὺξ ὅταν ἔκαμνε τὸν μῦθον του θὰ εἶχεν
ὑπὸ ὄψιν τοὺς μέλλοντας ἀπογόνους του,
(ἀφοῦ τότε καὶ αὐτὴ ἡ φρυγία ἦτον Ἑλ-
λάς, ἐνῶ τότε κοντεύουν νὰ μὴν εἶνε
οὔτε αἱ Ἀθῆναι), οἵτινες ἀπόγονοι φέρουν
μὲν κοινῶς τὸ ὄνομα «Ἕλληνες», τίποτε
ὅμως δὲν θὰ ἐμπόδιζεν ἴσως νὰ ὀνομα-
σθοῦν ἄριστα καὶ «οἱ σαλιγκαροὶ τῶν ἐ-
θνῶν». Καὶ ταῦτα μὲν ἕως προμικροῦ θὰ
ἠδύναντο νὰ θεωρηθοῦν ὡς λεγόμενα κατὰ
τὸ ἱστορικὸν ἐκεῖνο σχῆμα τὸ καλούμε-
νον «μεταφορά» καὶ ἀφορῶντα ἀορίστως
τὴν ἐν γένει κατάστασιν τοῦ ἡμετέρου ἔ-
θνους, μὴ διαφέρονσαν προφανῶς καὶ
πέρα πολὺ ἐκείνης κελύφους κοχλίου τε-
θέντος ἐπὶ ἀνθρακίδος. Μετὰ τὴν τελευ-
ταίαν ὅμως πυρκαϊὰν τῆς Θεσσαλονίκης,
τυχαίαν ἢ σκόπιμον, ἐπακολουθοῦσαν τὰς
πυρπολήσεις ὁλοκλήρων χωρίων καὶ κω-
μῶν τῆς Κρήτης κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος,
καὶ διαδεχομένην ἐφέτος τοὺς πανταχοῦ
τῆς ἐλευθέρας ἑλληνικῆς γῆς φρικαλέους
ἐμπρησμούς τῶν δασῶν μας, οἵτινες πα-
ρίστων τὴν χώραν ἡμῶν κατακαυομένην
ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον, νομίζω ὅτι ἡ μετα-
φορὰ χάνει πλέον ἐντελῶς τὰ δικαιώματά
της, ὁ μῦθος παύει νὰ εἶνε μῦθος καὶ νὰ
ἔχη ἐπινοηθῇ εἰς τὴν Μικρασίαν πρὸ ἑκα-
τοντάδων αἰώνων, ὑποθέτω δὲ ὅτι ἂν πα-
ρετηροῦμεν μὲ προσοχὴν πρὸς τὰ πέρατα
τοῦ πυριφλέκτου ἀφ' ὧν τῶν γωνιῶν ἑλ-
ληνικοῦ ὀρίζοντος θὰ ἐδλέπαμεν διαγρα-
φομένην ἐπ' αὐτοῦ, φανταστικῶς κολοσ-
σαίαν, μὲ παμμέγεθες στόμα καὶ πλατύ-
τατον μείδιον, τὴν τερατώδη μορφήν
ταῦ πονηροτάτου Φρυγὸς λέγουσαν: «ὦ
μωρότατα ζῶα, τῶν οἰκῶν ὑμῶν ἐμπιπρα-
μένων, δεῖς... ἐτοιμάζεσθε νὰ κάμετε ἐ-
κλογάς;».

✱

Ἐπὶ τοῦ ἀμαυροῦ οὐρανοῦ κυλίνονται
σκοτεινὰ νέφη. Ὡς ἀραβικοὶ ἵπποι, τι-
νάσσουν θὰ ἔλεγες τὴν μαύρην χαίτην
τῶν, κινεῦνται μετὰ τάχους, πηγαίνουσιν
χρονται, τρέχουν ἐπ' αὐτοῦ, φέροντα τὴν
καταιγίδα. Ὁ ἀνεμος σπαράττει τὰ πλευ-
ρά των καὶ ἀπὸ τῶν πληγῶν ἐκπνέουσιν
ἀστραπαὶ λευκαί. Ἐπὶ τῶν στεγῶν στρο-
βιλίζουν ἐκφρονες οἱ ἀνεμοδείκται, καὶ τὰ

πουλάκια, φεύγοντα τὴν θύελλαν, χαμαι-
πετῇ πάλλουν τὴν πτέρυγα, δὲν τολμοῦν
νὰ ἀρθοῦν ὑπὲρ τὸ ἔδαφος. Τῶν ὑψηλῶν
δένδρων τρέμουν αἱ κορυφαί. Βρέχει. Τοῦ
ὑετοῦ οἱ σταλαγμοὶ τραχεῖς πλῆττουν τὰ
φυλλώματα καὶ περιλούουν τοὺς κορμούς.
Ἐκτῶν ἀετωμάτων τῶν οἰκῶν καταλείδε-
ται εἰς καταρράκτας τὸ ὕδωρ. Καὶ εἰς τὰς
ὁδοὺς, τὰ ρυάκια, ὀγκούμενα εἰς ἀπροσδο-
κίτους χειμάρρους, παρασύρουν εἰς τὰ
λασπῶδη τῶν κύματα τὰ ἄνθη τοῦ καλο-
καιριοῦ. Τί νὰ κάμῃ κανεῖς ὅταν βρέχῃ
οὕτως, ὡς διὰ νέον κατακλυσμόν, καὶ σὲ
ἀναγκάσῃ νὰ μένης κλεισμένος εἰς τὸ
σπῆτι; Μερικοὶ παίρνουν κανὲν βιβλίον,
διὰ νὰ διώξουν γρηγορώτερα τὸν ὑποσκί-
ζοντα χρόνον. Ἄλλοι ὁμιλοῦν πολιτικά,
ἄλλοι κρίνουν σοδαρῶς τὰ ζητήματα τῆς
ἡμέρας, τὸ νέον ἔργον τοῦ συγγραφέως
τοῦ συρμοῦ ἢ τὴν προχθὲς παιχθεῖσαν ὀ-
περαν· ἄλλοι συζητοῦν περὶ σκύλων καὶ
ἀλόγων ἢ περὶ τῶν ὠραίων γυναικῶν τῆς
ἐποχῆς. Ἄλλοι κάμνουν μετὰ τῶν κα-
λαμπούρια καὶ ἄλλοι κυττάζουν ζωγρα-
φίς. Καὶ ἐγώ, ἀρκοῦμαι ν' ἀκούω τὸν ἤ-
χον τοῦ νεροῦ, λίπτοντος ἐπάνω εἰς τὸ
νερόν. Τοὺς στίχους αὐτοῦ τοῦ παλαιοῦ
ἐκείνου Γκωτιέ, — διότι εἶνε στίχοι εἰς ἀ-
θλιεστάτην πεζὴν ὄνομα καὶ πρᾶγμα
ἑλληνικὴν παράφρασιν — ἐκρίνα καλὸν νὰ
σᾶς παρατάξω ἐδῶ, ὡς καλλίτερον παντὸς
ἰδικοῦ μου λόγου καὶ χαιρετισμόν διὰ τὸ
ἀρχίσαν μὲ τὸν Σεπτέμβριον φθινόπωρον,
τὸ «ὥχρον» φθινόπωρον τῶν ποιητῶν, μὲ
τὰς ραγδαίας καὶ πλῆκτικὰς του βροχάς,
αἵτινες μᾶς ἐπεσκέψθησαν τὸ πρῶτον τὴν
παραλθοῦσαν ἐβδομάδα. Καὶ τοὺς ἐδιά-
λεξα κατὰ προτίμησιν, διότι εἶνε συγχρό-
νως καὶ ἡ ἀκριβεστέρα εἰκὼν τῆς ἀνίας
τῆς ἀθηναϊκῆς ζωῆς κατὰ τὴν ὥραν αὐ-
τὴν καὶ τὸν ἀδελφόν της χειμῶνα, ἂν συλ-
λογισθῇτε μάλιστα ὅτι ἀπ' αὐτὴν λείπουν
ἔξ ἀνάγκης καὶ αὐταὶς ἡ «ζωγραφεῖς» καὶ
«ἡ νέαις ὀπεραις» καὶ «τὰ βιβλία τοῦ
συρμοῦ» καὶ μόνον μένουν τὰ πολιτικά
καὶ τὸ πολὺ-πολὺ τὰ ἀπαίσια κολαμπού-
ρια. Ὅσον δὲ διὰ νὰ ἀρκῇται κανεῖς «ν'
ἀκούῃ τὸν ἤχον τοῦ νεροῦ ποῦ πέφτει
ἐπάνω στὸ νερόν» πολὺ ὀλίγοι μοῦ φαί-
νεται ὅτι θὰ εὐρίσκοντο εἰς τὰς Ἀθῆνας
εὐχαριστούμενοι εἰς τοιαύτας τόσον λι-
τὰς καλαισθητικὰς ἀπολαύσεις.

✱

Θὰ εἶχεν ὅμως ἴσως καὶ ἄλλο τι ν' ἀπο-
λαύσῃ κανεῖς, ἂν ἦταν ὀλίγον ἀπὸ τὸ
σκαρὶ τοῦ κυρίου Γκωτιέ, κατὰ τὰς ἡμέ-
ρας αὐτὰς τῶν βροχῶν τῆς τελευταίας ἐ-
βδομάδος, καὶ θὰ ἦσαν αἱ φανταστικαὶ ἀ-
στραπαὶ τῆς περασμένης Τρίτης. Ὅποιος
ἔμεινεν ἐξυπνος τὴν νύκτα ἐκείνην ἡμ-
πορεῖ νὰ εἶνε βέβαιος ὅτι εἶδε τὴν Ἀττι-
κὴν ὑπὸ μίαν τῶν σπανιωτέρων καὶ θαυ-
μασιωτέρων αὐτῆς ὄψεων. Καὶ ὅποιος
δὲν ἔμεινεν, ἂς περιμένῃ τὴν πρώτην ἀ-
νάλογον νυχτιὰν τοῦ ἐρχομένου χειμῶ-
νος διὰ νὰ τὴν ἰδῇ. Εἶνε ἀλήθεια ὅτι τὸ
κυριώτερον πρᾶγμα ποῦ θὰ ἰδῇ θὰ εἶνε
πρῶτον σκοτάδι πίσσα, διὰ τὴν πυκνό-
τητα τοῦ ὁποίου πρὸς τὴν ἀξιοτίμον κυ-
ρίαν Νύκτα θὰ συνεργάζεται ἐναμίλλως
καὶ ἡ ἐντιμὸς δέσποινα Ἑταιρία τοῦ Φω-
ταερίου καὶ οἱ ἄλλοι ἀρμόδιοι, καλύπτον

καὶ πόλιν καὶ βουνὰ καὶ κάμπον καὶ γῆν
καὶ θάλασσαν, δεύτερον δὲ οὐρανὸν ἀ-
γριομούτην καὶ συννεφιασμένον τόσον
ὥσάν ἀπέραντον μαῦρον καταπέτασμα νὰ
τὸν εἶχεν ὅλον σκεπασμένον. Ἀλλ' ὅταν
ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλον ἄκρον τοῦ τι-
φλοῦ αὐτοῦ ὀρίζοντος ὡς ἓνα κολοσσαῖον
ἀόρατον χερί ἀνασηκόνει νομίζεις δια-
μίδς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ καταπέ-
τασμα αὐτὸ καὶ χύνει ἐπὶ τῆς μαυρίλας
αὐτῆς κ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ οὐρανοῦ ὡς αἰ-
φνίδιον πέλαγος φωτὸς κρυπτομένου ἐξο-
πίσω του κ' ἐξορμώντος διὰ μίαν στιγμὴν
διὰ νὰ δοῦσθῃ πάλιν ἀμέσως, ἀλλ' ὅχι χω-
ρὶς νὰ καταλάμῃ προτύτερα τὴν πόλιν
ἐν ἀπροσδοκίᾳ κύματι φλογος καὶ οἴσῃ
λευκῆς αἰγλῆς σινδόνα ἐπὶ τῶν βουνῶν
καὶ πυρπολήσῃ ἐπὶ ἐν λεπτὸν τὰ κύμα-
τα τοῦ Σαρωνικοῦ καὶ ἀποκαλύψῃ τὸν
Λυκαῶνιττον ἐγειρόμενον ἐν τῇ σκιά ὡς
πανύψηλον ἐνεδρεῖοντα διωπηλὸν κακο-
ποιὸν καὶ ἀναρπάσῃ εἰς τὸ πέρασμά του
ὡς διὰ νὰ τὴν ἀνεβάσῃ αἰθερίαν εἰς ὕψη
ἀπροσπέλαστα ἐν ἀποθεώσει τὴν Ἀκρό-
πολιν, ὑποθέτω ὅτι θὰ εὕρῃ πῶς τοιαύτην
τῆς πρωτευούσης μας εἰκόνα δὲν τὴν ἐ-
φαντάζετο βεβαίως, ἔστω καὶ ἂν εἶδε τὰς
μεγαλοπρεπεῖς φωτοχυσίας τῶν ἐπισήμων
ἐορτῶν μας, ἢ τὰ πυροτεχνήματα τῶν
θεάτρων καὶ τῶν καθ' ἑνεσίαν μας, ἢ καὶ
αὐτὰς τὰς περιοδικὰς ἐκλαμψίας τοῦ ἡ-
λεκτρικοῦ, ὧν μίαν εἶχαμεν καὶ προχθὲς
διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Τσάρου. Ἐν ἐκ τῶν
μᾶλλον ἐνδιαφερόντων τὰς Ἀθῆνας ζητη-
μάτων εἶνε καὶ τὸ τοῦ φωτισμοῦ. Ἀπὸ
τὴν περασμένην ὅμως Τρίτην, ἐγὼ τοῦ-
λάχιστον ἔλυσα τὸ ζήτημα κ' ἐπέισθην
ὅτι τὸ καλλίτερον σύστημα φωτισμοῦ διὰ
τὰς Ἀθῆνας εἶνε τὸ διὰ τῶν ἀστραπῶν.

✱

Αἰωνία ἡ μνήμη καὶ τῶν θερινῶν θεά-
τρων! Πρῶτα-πρῶτα τὰ ἐσαδάνωσεν ἐ-
φέτος ὁ καιρὸς. Καὶ ἂν θελήσουν νὰ ἐξα-
κολουθήσουν, θὰ εἶνε πλέον βραχνιασμένα
καὶ κρονολογημένα, ὡς ἄρρωστα ἀπὸ ἡμ-
φλουέντζαν. Παρατηρήθη ὅτι οἱ ἱππῶται
τῆς Ὀμίχλης δὲν ἀντέχουν τόσον καὶ εἰς
τὴν Συννεφίαν, τὰ δὲ Λαγιαρνιά μὲ τὰ
πρῶτα ἀμέσως ψύχη σπεύδουν νὰ κατα-
φύγουν εἰς τὰ χειμαδιὰ των. Οἱ Μυλωνά-
δες δὲν πιστεύω νὰ ἐπιμείνουν πολὺ ν'
ἀλέθουν τὸ χονδρόκοκκον ἄλατι τῶν εὐ-
φωολογιῶν των καὶ τὸ Τέλος τῆς Μαρού-
λας προανήγγελλε φαίνεται καὶ τὸ Τέλος
τῶν Εἰσπράξεων, δρᾶμα ἀνευ ἁσμάτων,
φρικῶδες ὅχι πλὴν διὰ τοὺς θεατὰς, ἀλλὰ
διὰ τοὺς θιασάρχας. Ἐπὶ τοῦ νεοσκαφῶς
τάφου τῆς ἐφετεινῆς θερινῆς θεατροπε-
ριόδου καταθέτομεν εὐλαβῶς ἐν ἐγχειρί-
διον, μίαν λιανοκάππαν, μίαν μπαρσαδιό-
λαν καὶ μίαν ποδιὰν ἀνδριώτισσας.

✱

Ἐπιτύμβιον εἰς ξενοδοχεῖον.
Ἦς φίλος μου, μεθ' οὗ διέβαινα προχθὲς
τὴν ὁδὸν Σταδίου, ἰδὼν τὴν παραμένου-
σαν ἀκόμῃ γαλλικὴν ἐπιγραφὴν τοῦ κλει-
σθέντος Ξενοδοχείου τῆς Αἰγύπτου, ἐκρι-
νεν εὐλογον νὰ τοῦ κολλήσῃ ἐκ τοῦ προ-
χείρου καὶ τὸ ἐπιτύμβιον του, καὶ λαβὼν
τὴν δέουσαν τραγικὴν στάσιν ἐξεφώνησε:

Ci-gît
Hotel d' Egypte

Καιροσκόπος